

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

א יתר' ס"ח חלוקה...
ב יתר' ק"ח חלוקה...
ג יתר' ק"ח חלוקה...
ד יתר' ק"ח חלוקה...
ה יתר' ק"ח חלוקה...

אפשר לעשותה בשנת מטעמה...
למחרתם כוללה אינן ללא מטעם...
אע"פ שאמר מקדימין ולא מחמתין...

הכנסת: כאלו אמרו...
מגילה ובתרות שקלים מקדימין ולא...
מאחרין דכתיב (אסתר ב. כו) ולא יעבור אבל...

מגילה נקראת פרק ראשון ותעברך...
השנה קורין אותה באדר שני. פירוש לא...
מעשה היבט דמעברתה ואח"כ קראוה אלא...

אכל וכן עצי הכהנים...
היהם האמור נמסרם...
מעשה ומא. שהיו...
משמיהם כשרהל קצטו...

שיטת ריב"ב...
בב אכל עשרה פורים...
ועודתה אמש חודש...
וספק מילה. מחמת...

ולפיכך הוציאה הרב אלפסי ז"ל...
אע"ג ליתא במגני' והכח...
ובמגני' דפי' ר' אליעזר דמילה...
(שם קלג.) נמי תנן שמתחילין אותה:

מגילה נקראת פרק ראשון ותעברך...
השנה קורין אותה באדר השני ולא...
אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא...

מגילה נקראת פרק ראשון ותעברך...
השנה קורין אותה באדר השני ולא...
אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא...

אכל וכן עצי הכהנים...
היהם האמור נמסרם...
מעשה ומא. שהיו...
משמיהם כשרהל קצטו...

למחר שח' להם השלומין כל שבעה...
א"ל: ר' יצחק אבא. שחל להיות בשבת...
(יב. הקהל כל טוב האנשים והנשים והספק וכו')

מגילת...
מקדימין...
מקדימין...
מקדימין...

מגילת...
מקדימין...
מקדימין...
מקדימין...

מגילת...
מקדימין...
מקדימין...
מקדימין...

מגילת...
מקדימין...
מקדימין...
מקדימין...

שלישי הנבחרים

א נראה ומגני רמי...
אע"פ של קראו...
המגילה נקראת...

כתב הר"ף ז"ל [בא"ו אמרו מקדימין בקריאת...
המגילה] אבל בעודת פורים: וכוונת ר"ח ופסק ט"ח...
מאחרין ולא מקדימין. ועיקר דבר זה הוא בחלמוד ירושלמי (ה"ח)

מגילת...
מקדימין...
מקדימין...
מקדימין...

מגילת...
מקדימין...
מקדימין...
מקדימין...

מגילת...
מקדימין...
מקדימין...
מקדימין...

(א) מקדימין ולא מחמתין...
ובכפיהם כול לקון וכוונתו...
(ב) וכן הו"א וכו' וכו'...

מגילת...
מקדימין...
מקדימין...
מקדימין...

מגילת...
מקדימין...
מקדימין...
מקדימין...

מגילת...
מקדימין...
מקדימין...
מקדימין...

מגילת...
מקדימין...
מקדימין...
מקדימין...

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

בפ"י שפ"א אה"א
 קבילו ע"י ידו. דכ"ט
 מרדכי עם הספרים
 ליהוה ששים את יום
 הכנעה עשר ימים
 חמשה עשר
 וימשה יום ע"י
 לא נזכרה. (נחמן)
 נמנלה מעשה עשר
 מרדכי נמנלה אחר
 שמואלין בהספר
 וכתובת: א"א לאסור
 את י"ד בזה. ונ"י
 לכתוב נמיסר ונ"י
 חמשה נמנלה:

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

"סעודה פורים שאמלה בלידה לא * יצא
 ידי חובתו מ"ט ימי משחה ושמוחה כתיב
 בהו (אסור ט, כב) (ה) תני רב יוסף שמוחה
 (שם ט) מלמד שאסור בהספר משחה
 מלמד שאסור בתענית יום טוב מלמד
 שאסור בעשיית מלאכה רבא ברביה דרבב'
 אמר הספר ותענית = קבילו עלייהו
 מלאכה לא קבילו עלייהו דמעיקרא כתיב
 שמוחה ומשחה יום טוב ולכפוף כתיב (שם
 כב) לעשות אותם ימי משחה ושמוחה ואילו
 יו"ט לא כתיב וכן הלכתא וקיימא' לן
 דהני תרי יומין דאינון ארכיסר והמיסר' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

פשיטא דהוה טו ארורה וע"ג
 (ע' ונחמ' ק) דמי עשה' דפורים שהוה מדרבנן אל מיום ראשון
 ואין לכתא לפסוקי מי אמרין כי היכי דלמרינן נמ"ק (יד)
 דלאל אינו טוהג ארורהו כרגל מקום ללא אחי עשה דיחיד ודמי
 עשה דרביס דלוריימא (שם) הכא
 נמי לל אחי עשה דיחיד דרבנן
 ודמי עשה דרביס דרבנן או דילמא
 כיון דמדרבנן נעלמא הויה ארורה
 שאל עליו מתחלה דמי ליה.
 י"ש כלן במקלג נוסחי הלכות
 חוקטס מר' אפרים ו"ל: תנן
 הנהג כל ה' בתענית ומגילה תענית
 ד"א חפסנד וכו'. ולא ראימי
 לפרכו מפני שאינו מעיקר נוסחא
 ההלכות' ועוד שכבר דררתי
 הדברים יפה יפה נסדר מענינה
 כלל צ"ד (פ' תמס):

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

שליח הנבירים

א וטו כ"י הרצון
 ואמר על הנסע
 נהגה"ל כדילכ. ואם
 המלך פשעתי יום
 ונעשה פ' הלל כח
 הרש"י שכן אמר
 על הנסע:
 ב (נ"ו כ"י הרצון)
 ואמר בהספר
 ותעלה כ"ד יט"ו לנני
 נכיס ויערוה שמיסן
 ארורט כתיב והנסע
 מניח כ"י שכן
 טוהג כלתא ותספוס
 שמוסי' ק"ל כ"י אל
 אל תקונית שמה אזה
 דרביה יבולן עוניה
 אררה קבר מה לא
 משנה ולא משפוח.
 ובכתיב ר"ח ופ' סו'
 כתיב א"ס לומר ונ"י
 זכור הרן וקדוש:
 וטו ק"ס ש"ס כ"ח
 כשליחת א"ס מה למה
 נעוים אגור להפניו
 ונ"י למה ארורה וס'
 מה קדש טוים יענע
 טוים נחור ז' טעל
 חמט נהר ז' וזקף
 טוים אל זקופ וי"א
 לן מתנולן ארורה אלן
 שכן משפוח כ"י
 וי"ד מרדכי כחט ש"ן
 נמנלה ארורה וי"א לן
 ארורה ונ"י ט"ו אלן
 כ"י י"ל ט"ו אלן
 דכ"ס משפוח אחר
 ש"מלון כ"י האל
 ל"ל טוים ל' נהר ז'
 נשע מקל המילה
 וי"ד למה מיה
 ואש"ש שאינו ממלח
 הן עילין ל' ומלס'
 ארורה אלן ל' נהר ז'
 אלן יקל המילה
 כ"י י"ל ט"ו אלן ל'
 ל' נהר ז' י"ל ט"ו אלן ל'
 וי"ד מרדכי כ"י י"ל ט"ו אלן ל'

ומדאמרינן

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

אוצר החכמה

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

המאור חקטן

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

השנות הראב"ד

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

מכדי ארור הן נכונה אסור ארורה וע"ג
 לטוב ומיחייב לטובי עד ללא ידע מאי קלמר וכחך רמי
 אפרים ו"ל מהאזה עובדא דקס רנה ושמייה לר' יודא כלא'
 גמ' אדמי ליה מיומרא דרנא' ולא עפיר דמי למענד הכי:
 סעודה פורים שאמ"ל בלידת ל' (א)
 (ה) מלאכה א"א קבילו עלייהו.
 מיהו מוכח גמ'
 (ה) דנמקוס שנהנו טו ליסור
 אסור ונטיעה של שמה ונפין של
 שמה מותר "כל מקום: לאסור
 ט"ו בזה ויש זה בזה. י"ד לנני
 ט"ו וט"ו לנני י"ד.

איש לרעהו יש במשמע שתי מתנות לשני אביונים. התבאר בתוספתא 267 שאין מדקדיק במעות, פורים, ואין בודקין בהם כלל, אלא כל הרוצה ליטול מהם יטול.

נדחו כל אותם הדברים. ולענין ביאור מיהא זה שאמרו בין ארור המן זכר, הוא ממה שאמר בתלמוד המערב 270 שצריך לומר אחר מקרא מגלה ארור המן ברוך מרדכי ברוכה אסתר ארורה זרש, וכן שצריך לומר זרבונו זכור לטוב. ואמר שחייב להתבשם עד שלא ידע בבירור מה יאמר, אלא שכבר נדחית לדעתינו כמו שביארנו. וגדולי המחברים 271 כתבו עד שירדם. וכן לענין ביאור זה שאמר שחטיה לרבי זירא פי', מלשון סחיטה ר"ל שימעכו. ואחיה מלשון החלימני והחייני 272. סעודת פורים אין עיקר שמחתה אלא ביום, שהרי נאמר ימי משתה ושמחה. ואם אכלה בלילה לא יצא ידי חובתו. הן לילה שמחתו יום הפורים. הן לילה שעבר הפורים 273.

[ז' ע"ב] חייב אדם להרבות בשמחה ביום זה ובאכילה ובשתיה עד שלא יחסר שום דבר. ומ"מ אין אנו מצווין לשתכר ולהפחית עצמנו מתוך השמחה, שלא נצטוינו על שמחה של תוללות ושל שטות, אלא בשמחה של תענוג שיגיע מתוכה לאהבת השם ית' והודאה על הנסים שעשה לנו. ומה שאמר כאן עד שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, כבר פירשו קצת גאונים 268 שממה שהזכיר אתריי קם רבא 269 שחטיה לרבי זירא ואזר החכמה

משנה ה' אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד.

פי' הר"ם כבר ביארנו בסוף ביצה 274 כי אלו דברי ב"ש אבל ב"ה יש להם דברים אחרים מלבד אוכל נפש שהם מותרים לעשותן ב"ט. ואסורין בשבת, כמו שבארנו שם.

הכלים שבהן עושין אוכל נפש כגון סכין שנפגמה ביום טוב וצריך לתקנו ולא היה אפשר לו מבערב. שהרי ביום טוב נפגמה. זה וזה שוין. ר"ל שאף ביום טוב אסור לעשות כן. וכן הלכה. ואין צריך לומר במכשירין שהיה אפשר לו לעשותן מבערב. (ויש בפרק זה כמה חנאים ומתבארין במסכת יום טוב) 276. וכן מלאכת אוכל נפש לגוים או לכלבים הנזכרים בסוגיא זו יתבאר עניינם שם בע"ה. זהו ביאור המשנה ולא נתחדש עליה בגמרא דבר שלא בארנוהו.

המשנה החמישית אין בין יום טוב לשבת וכו'. משנה זו עם כל המשניות שאחריה, אינן מכלל כוונת המסכתא, אלא שבאו הנה על ידי גלגול ממה שבין אדר ראשון לאדר שני, והוא ענין החלק הרביעי. ואמר במשנה זו שאין בין יום טוב לשבת ר"ל לענין איסור מלאכה או התרה 275. אע"פ שלענין עונש הם חלוקים, אלא אוכל נפש. והוא גוף האוכל וכל שמתערב עמו, הן לעיקר אוכל הן למתק את הטעם. ופירשו בגמ' הא לענין מכשירי אוכל נפש ר"ל תקן

משנה ו' אין בין שבת ליום הכפורים אלא שזה זדונו בידי אדם, וזה זדונו בהכרת 277.

בכרת, ומפרש בגמרא הא לענין תשלומין זה וזה שוין. ר"ל שאם זרק חץ וקרע שיראין בהליכתו כשם שבשבת פטור מן התשלומין, שהרי

המשנה הששית אין בין שבת ליום הכפורים פירוש לענין עונשין, אלא שהשבת זדונו מידי אדם ר"ל מיתת ב"ד אם התרו בו, ויום הכפורים

הט"ו. 272 ע"י מהרש"א שכיון לפרש כן. 273 ע"י ח"י הר"ן ופי' ריב"ב שכתבו ליל יד. 274 לו, ב. 275 ע"י רש"י ותוס' ד"ה אין. גבר"ח ורשב"א בשם הירושלמי. 276 נוסף ע"פ הנדפס. 277 כג"ל ובי"מ ועוד, ולענינו: בכרת.

ט, כב. 267 פי"א וע"י ריב"א וחי' הר"ן כאן. וראשונים ב"מ ע"ה, כ. 268 רבנו אפרים במאור וכ"ה בריב"ב ובר"ן, וע"י אשכול ח"ב ע"מ 27 ושבה"ל סימן ר"א ואהל מועד. 269 כ"ה בהרבה ראשונים, ע"י דק"ט. 270 בסידקין ה"ז והובא בתוס' וראשונים וטור סי' תרצ"ה. 271 רמב"ם פ"ב

הלכות מגילה סימן תרצה

קסא 321 באר הגולה

תרצה דיני סעודת פורים. ובו ד' סעיפים:

א שם נגמרה
ב מגילה
ג מימרה דרכה
ד שם נ ג"ו מימרה
ה שם (ס) ויש
ו מרדכי שברוך
ז מרדכי וארור המן
ח ששנו
ט מרדכי
י וברוך לאתחיל
יא עד שלא ידע
יב (כיון המספר)

הגם מלוה להצבות בסעודת פורים (קור). (א) ובסעודה אחת יולאים (מרדכי סס"ק).
א בסעודת פורים (ב) שעשאה בלילה לא יצא י"ח. הגם ומ"מ גם בלילה (ה) ישמח (ג) וירכה
קלח בסעודה. (תשובה מהרי"ב): ב * יחייב איניש לבטולי בפוריא * עד דלא ידע (ד) בין
ארור המן לברוך מרדכי. הגם וי"ח דא"ל להשתכר כ"כ אלף ושתה יותר מלימודו (כל 13)
(ז) וישן ומתוך שיזן אינו יודע בין ארור המן לברוך מרדכי * (מהרי"ל) ואחד המרבה ואחד
הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים ואין להתענות בפורים (ו) מלבד העניית הלום (ז) וע"ל ס"י תקס"ח
וסמין מק"ע. ים שנסגו ללבוש בגדי שבת וי"ם בפורים וכן נכון (מהרי"ל) וזוהרים לעשות סעודת פורים
(ח) לאחר (ג) מנחה וערבית יתפללו בלילה ומתפללים מנחה חלה (ט) בעוד היום גדול ורוב הסעודה
לריכה להיות ביום (מנהגים) ולא כמו שנוהגין להחיל סמוך לערב ועיקר הסעודה היא ליל פ"ו וכשחל

שערי תשובה

כס"ס אין שומעים לו כי הוא מנהג נטעות ואם נטע לרדך לנעלו
ולדידי חזי פ"ן יראי ס' אשר רע' לכות כחתיית השקל
מחמת דברי בה"ס אלו והראיתי להם שהא סעות וחזרו בהם
ומשכו חת ידס מן סוף סוף והלאה. ומ"ס כמ"ל שכתב הכה"ס אכל לא
ספק בום ט' זה מטואר נ"כ דקאי על כך חסות היתון לנגלים
שנקרא עליהם שם משות פורים *
(כהג"ה) מצוה להרבות כו'. ופ"ין נכר"י נכס אי קודם בתשובה כתי"א אם
פסע סעודת פורים בלא לחם יאל וע"ל נכס מהרי"א מולח מי שאל
בליל פורים ומשכה סעודתו עד היום ואלק קלח ביום יאל וע"ין ככה"ג
ופר"מ דגילה אטיט אכוסס כנגדו לא יאל ומ"ס ככ"י ש"ח כע"ן לילה
שאין אכוסס כנגדו היינו אף ביום ובניה אכל אכל כשאיט אכל פשיטא שא"ל
דלוקה דשרגא בסיבירא מאי פסטי ואני רחמי חסידים זאנשי מעשה
חייא וע"ין נליקוסי פר"ח שכתב כס"ס ח"ס ס"ס ק' כשפושט סעודה
ביום מדליק הטוקה דרך שמחה וי"ם פ"ס ובעת לא מלאחי כתי"א וע"ין כמח"ב מ"ס על ספר סוגה סלכות כוס וכתב כמור וקריעה נ"ל שא"ל לכוזר
לגשת בסעודת פורים ובר לנכילות ירושלים כיון דחייב לנכוחי עד דלא ידע ט' (ג) וישן. פנה"ס וע"ין כסידור עהודי שמוס שכתב שאננו הנאון
ז"ל היה פוסק נמי כהרשו לקיים המימרה בפשוט ומי שהוא חוש כעשש (או שמתעטט עד שאפשר שיכא פ"ו ילדי מעשה או דכריש שלא כסוגין) אין
לו לשמח יותר מדאי ורחיף לדבר ריב"א וז"ק עכ"ל. וכוונתו כמ"ס ריב"א הוא ר"ח ר' יבוסס בר חלפטי ר"י שרי"א בר חלפטי אמר בירושלמי

ביאור הלכה

* חייב לזיני וכו'. וה"ל האין חייבין חז"ל מה שנוסר בתורה ונכזיבאים
בכמה מקומות השיכרות למכאל גדול וי"ל מפני שכל הניסים
שנעשו לישראל בימי אחשורוש היו פ"י משחה כי בתחלה נטרדו וסתי פ"י
השתה ובלא אסתר וכן ענין המן ומסתרו היה פ"י משחה ולכן חייבו חכמים
להשתכר עד כדי שיהא נוכח הנס בגדול בחתיית סיון. ומ"מ כ"ז למנוס ולא
לשכר [ח"ר]: * עד דלא ידע וכו'. וז"ל סמ"י חייב אדם לברכות
בשמחה ביום זה ובאכילה ובשתיה עד שלא יתסר טוס דבר ומ"מ אין אנו
מזיין להשתכר ולהפחד פלמטי מתוך שמחה שלא לנטוים של שמחה של
סוללות הל סעות אלא. כשמחה של תעטג שיניט מחוכס לאכנת הש"י
וסודאס של הנסים שפשה לט וע"ס פס שמנאר דברי בגמרא. ח"ל סח"א
כיון שכל הנס היה פ"י יין לכן חייבו חכמים להשתכר ולפחות להשתה יותר
מהרגל כדי לזכור הנס בגדול ואמנם סידע כעלמו שיהולו אז כמלום מן
המלות נכסי' וברכס וכמתי' או שלא תפול מנהג או מפריב או סניסוג

באר היטב

(א) ישמח. אטי' בליל י"ד פנ"ח וכ"כ שנה"ג. וילכוס בגדי שבת
ג"כ מבערב מלאחי ופ"כ כסדה"י וז"ל וימלא בניתי גרות
דולקות ושולחן ערוך ומטה מונעת: (כ) וישן. וי"ח שלא ידע לחשוב
שארור המן בגימטריא ברוך מרדכי מ"א. וע"ו כתב לפענ"ד גראה
לפרש דלרדך האדם לחת שבת לו יתברך על טובה כסולה שטשה
עמנו ה"א' היא פורענות שהביא הוא על המן זאלו לא נתברך מרדכי
אלא היה ניטול טס כל ישראל דיינו אלף שברוכו למרדכי כנדולה
מאוד והטובה יתירה ע"כ אמר לרדך לבטומי עד שלא ידע מעלתו
מן ארור המן טזה מפלה שלו לברוך מרדכי טזה מעלתו טניה ע"ס:
(ג) קוחה. ועל"ה כתב דיעשה הסעודה קודם מנחה ע"ס:
כשהיו יוכיין כסעודה לאחר מנחה ס"ה מדליקין גרות לשמות בהם פכ"ל כמי
ביום מדליק הטוקה דרך שמחה וי"ם פ"ס ובעת לא מלאחי כתי"א וע"ין כמח"ב מ"ס על ספר סוגה סלכות כוס וכתב כמור וקריעה נ"ל שא"ל לכוזר
לגשת בסעודת פורים ובר לנכילות ירושלים כיון דחייב לנכוחי עד דלא ידע ט' (ג) וישן. פנה"ס וע"ין כסידור עהודי שמוס שכתב שאננו הנאון
ז"ל היה פוסק נמי כהרשו לקיים המימרה בפשוט ומי שהוא חוש כעשש (או שמתעטט עד שאפשר שיכא פ"ו ילדי מעשה או דכריש שלא כסוגין) אין
לו לשמח יותר מדאי ורחיף לדבר ריב"א וז"ק עכ"ל. וכוונתו כמ"ס ריב"א הוא ר"ח ר' יבוסס בר חלפטי ר"י שרי"א בר חלפטי אמר בירושלמי

משנה ברורה

(א) ובסעודה אחת יולאים. לאסוקי (א) ממ"ד דחייב לאכול גם
בלילה של י"ד דומיא דמגילה ומ"מ נכון לאכול גם בלילה
וכדלקתיה כס"ב כהג"ה: (ב) שעשאה בלילה. היינו (ג) בליל י"ד
(ג) דבליל ט"ו לבני עיירות (ד) סשיכא דכבר סבר ומונה: (ג) וירכה
קלח בסעודה. ואפילו כשחל הי"ד בעולאי שבת דעשה סעודה השוכה
בסעודה ששיטה מ"מ לרדך להרבות קלח בלילה לכבוד פורים אף
אינה סעודה כמו למחר דס"ס לרדך להרבות יותר. כתבו האחרונים
דנכון ללכוס בגדי שבת ג"כ מבערב וימלא אח"כ בכיתו גרות דולקות
ושולחן ערוך ומטה מונעת: (ד) בין ארור המן. טזה מפלה ראשונה
שניטול (ה) נקמה רבה ממנו ועוד טובה יתרה טזה גדולת מרדכי
שברוכו הקב"ה שטלה למעלה ראש והנה קודם שנשתכר נתן כולאי
תודה להס"י על שתי הטובות וע"כ אחו"ל שלא יפסיק מלתן שבת
פ"ו כשמחה עד שיכאל לידו כך שלא יבחין עוד מה בן טובה זו
לו. וע"ין כח"ו דמ"מ יראה להיות זהיר בענין נט"י וברכת
פורים ומחמת לאכיונים ומשלוח מנות אפשר דלרדך כונה פ"ו לשם מלוה: (ה) וישן ומתוך שיזן וכו'. וכן ראו לעשות [פמ"ג]:
(ו) מלבד העניית הלום. רתענה (ו) עד אחר מנחה (ז) ויאכל קודם ביאת השמש רק פ"א. האשכנז להשתנות בפורים (ח) יראה להחיר
כעושתו: (ז) וע"ל סימן תקס"ח. ס"ה ובסמין תק"ט בכל הסימן: (ח) לאחר מנחה. הא דלא נהיגו לעשותה כשחרית (ט) משום
שטרורים כמשלוח מנות (ו) ומשכין כרוכ עד המנחה ואסורין להחיל כסעודה קודם מנחה: (ט) בעוד היום גדול. כתב ח"ד
נכס ט"ה הפשוט מי פשוטה סעודה כשחרית וכתי' עוד שיקבץ אנשי ביתו ותעבירו דא"ל לשמות כראוי כיוזר. ומ"מ יהיה שמחה

שער הציון

(א) פ"א: (ב) לבני עיירות ולבני כפרין כס"י: (ג) חתמך מרדכי ומכיוא כנר"ס כנגמחות. ודברי אריאל לרדך לזיין על דברי המחבר [סס]: (ד) וגם
דברי כתי"א. אין שייך על ג"ל פ"ו וע"ין כמ"ג דגליל ט"ו אין מחייב לאכול ביום פ"ו חוב לאכול קלח אכל פת למ"ד דענין אי"ל כ"א ביום י"ד לעיירות
וע"ו לברכין. וע"ין כמח"מ דממה על לבן הכה"ס סק"א: (ה) ט"ו ובגמרא. וע"ין ביד אר"ס ביאור לחמד כוס. וז"א ס"י נכס י"א. דארור המן
גמי תק"ב כח ברוך מרדכי ומשתכר עד שלא ידע להשוב בגימטריא פסור מלפנתכר עוד: (ו) מ"א: (ז) פמ"ג דין מוכת ממה שז"ין סמ"א לשיך
כס"י תקצ"ג: (ח) אחרונים: (ט) חס"ד: (י) כנר"ל:

הלכות מגילה סימן תרצה

(סימן סימן בע"ה) ד שנת כ"ד כרב קולא ורב שמת הנהגת מ"ו בע"כ מהלכות מגילה כ"ס כ"ח ו"ח כ"ס מקורביל ו סור כ"ס א"ו כ"ח"ס ו ציימת לעיל ר"ס ס' תר"ד

פורים ביום ששי יעשו (י) הסעודה בשחרית מאוס כבוד שבת (מנהגים) ומי שרולס לעשותה תמיד בשחרית כרשות בידו (ת"ס) י"א שיש לאכול (יא) מאכל זרעונים צפורים וכו' לזרעונים שאכל (יב) דט"א וחביריו צבבל (כל צו) עוב לעסוק מעט בתורה קודם שיתחיל הסעודה וסמך לדבר ליהודים היתה אורס ושמתה ודרשנין אורס זו תורה (מהרי"ב) וחייב במשחה ושמתה קלת צב' ימים י"ד וע"ו (מנהגים) וכן נהגו וי"א (יג) דאס סויק אחד את חבירו (יד) מכה שמחת פורים (ד) פסור מלשנס (ת"ס ס' ת"ו) ועיין בח"מ צדני נויקין * : ג (טו) 'אומר (ה) עה"ג בבהמ"ו בכרכת הארץ ואם התחיל סעודתו ביום ומשכה עד הלילה (טז) 'אומר על הניסים דבחר תחלה סעודה אולינן יויש מי שאומר שאין לאומרו (יז) (והנהיגן כסכרא (א) (ראשונה) : ד * 'חייב (יח) לשלוח לחבירו (יט) שתי סנות (ז) בשר * או של (כ) סיני אוכלים שנאמר ומשלוח סנות איש לרעהו שתי מתנות לאיש

שערי השוכה

באר היטב

(ד) פסור. ואס כיון להיזק חייב עיין ח"מ ס"ס שע"ה. ועמ"א ס"ק ו' : (ה) עה"ג. ואס שכה על הנסים בכה"מ מחזירין אותו דלא בני דלא אכיל של"ה רש"ל מש"מ. וכחכו הס"ו ומ"א דהיינו דוקא בסעודה הראשונה שאוכל בפורים דהא עיקר הטעם דיש חייב סעודה בלוחו יום דכתיב ימי משחה ושמתה וא"כ סעודה ראשונה שאוכל בו ביום בו קיים סעודת פורים כזה ואין לנו לתלות הדק בזה שאנו קורין לסעודה שאחר המנהג סעודת פורים וא"כ אס כבר אכל סעודה א' ביום טוב אין מחזירין אותו ע"ס. וא"ו כתב בשם מהר"ל מפראג שסמך דלא כשל"ה ומהר"ל אלא כשמיני להרחמן ואמר הרחמן יעשה לנו נסים עס"י תרס"ב : (ו) ראשונה. עס"י קפ"ה ס"י מש"ס. ומ"כ במרדכי כתוב בקלף היה אוכל סעודת פורים בע"ס יתפלל ויסרוס משה ויקדש ובכרכת המזון ואמר על הנסים עכ"ל. וכמס"מ ובמנהגים כתבו הואיל ולא חתלה ואח"כ יתפלל שרביה להזיח עלמו מפלוגתא וגם שלא ישחקר ולא יבדך ביה"מ מ"א : (ז) בשר. מבולל הרחוי לאכילה מהרי"ל. וה"ה משקה של"ה. השולח מנות כמות וכלים בשביל מנות אס יכול למכרם מיד לקנות לצורך סעודה מהני הלכ"ס ח"כ ס' קס"ג. ומדברי בעל ח"ה ס' קי"א משמע קלת דלא יאז ע"ס יד אהרן. נסתפקתי מי ששלח לחבירו בשביל מנות חרענות

דלא שתי אלא מסכתא למסחא הוגרני לדיי ט' משמע דפורים לא שמי כיון ששתייתו כיה מיק לכריחת גוסו : (ו) ראשונה. פנה"ט ועיין בהר סבנמל ס' ו' שכתב דגם מהרי"ל לא קאמר אלא בשבת אבל בפורים לא סה סתרי אהרדי עס שיש אומר עה"ג נתפסק דזה שתיקה כיה ואזו סתירה כדכיר ופירי ריך להזכיר עה"ג בליה אסי' התפלל תוך סעודתו ע"ס ועיין בל"ז שישו כהמ"א וגם כיה מהרי"ל שמהר"ן ובאר לומדים התפלל מפרקי אחר הסעודה נחמת לילכ וזה דלא כשל"ה ואס רוצה למנוח הקסם שיתפלל בכה"כ ולא יתבטל התמיד ג"ל שילכו בליה או סמוך לליה יבדו כה"ל ואח"כ יבט להתפלל ויבט לאטל ולשחות ולשמות עוד דהא מנהג בשמחה בשני ימים וגם כל יחד שמחת ש"ככת להתפלל יעשה ק פי"ט ובסיוור פמודי עמיד עמיד להגיון יעכ"ן כתב שאף אס התפלל בתוך הסעודה ואמר עה"ג וכו' ענידנא שוכדא ע"ס : (ז) בשר. ומכה"ט ועיין באשל אהרס ר"ס ס' תר"ד בשולח מנות וגאוסו ט' ואין לו שייכות לשם כמתנת לאבירוס כ"א לכאן ומ"ס עס דלא כספר בני חייא ע"ס שנתפסה

באר הלכה

טישנה ברורה

של ד"ת וכדלקמיה : (י) הסעודה בשחרית. היינו (יא) קודם מנות היום לכחלה ועיין ביד אפרים מה שכתב בשם מהרי"ל : (יא) מאכל זרעונים. בליה (יב) הראשונה : (יב) דניאל וחביריו. וגם אסתר אכלה זרעונים כדאמרין פ"ק דמגילה וישנה לעוב שהאכילה זרעונים : (יג) דאס הויק וכו'. כ"כ מחלק בין הויק גדול לקטן בין בנוף בין בתמון דבהיזוק גדול מקפידין (יג) ואין מנהג לפסור בהיזוק כ"ן אס כיון להיזק חייב : (טו) אומר עה"ג בבהמ"ו וכו'. ואס שכתב בסעודה שניה שאוכל אחר המנהג שקורין סעודת פורים וכבר אכל סעודה אחת ביום (יח) טוב אין מחזירין אותו לכו"ע אלא כשמיני להרחמן ואמר הרחמן הוא יעשה לנו נסים וכו'. כשהל פורים בע"ס ומשכה סעודתו עד הלילה חייב להזכיר אל פכסוי דהיינו רצה וא"כ אף ואמר על הניסים דהוי תרתי דתרי וכו' דאין הזכרת עה"ג חמור כ"כ לכן יאמר (יט) רק של שבת. וכ"ז אפילו כשלא התפלל עדיין ובפרס אז התפלל מקודם בודאי אינו כדאי להזכיר אח"כ עה"ג בבהמ"ו וכדלקמיה : (טז) אומר על הניסים. י"א דוקא (כ) כשלא התפלל שרביה עדיין אבל משהתפלל טוב אינו אומר עה"ג וי"א דכלל נווני אומר וע"כ מהגנון (כא) שיכרך ביה"מ קודם שיתפלל להזיח עלמו מפלוגתא. ואס רוצה למנוח תקנה שיתפללו קלה מהלכוור בכה"ג כדרכו תמיד (כב) נראה שמשנהיג הזמן בליה יבדך ביה"מ ויאמר עה"ג ויך לכה"ג להתפלל ואח"כ יכול לאכול ולשחות ולשמות עוד דהא מנהג בשני ימים : (יז) אוהנין וכו'. וכנה אס לא אמרו (כג) בודאי אין מחזירין אותו אפילו לרפת התחזירין הכל דהא אפילו בלכתחלה יס פלוגתא אס למרו וכנ"ל : (יח) לשלוח. ש"ל בנין לזן ס' ת"ד נסתפק אס הביא בעלמו המנות ולא ע"י שליח או יולא כיון דכתיב ומשלוח נימא דכתיב דוקא ע"י שליחות ע"ס : (יט) שתי מתנות. כענינים הקסידו (כד) ליתן לשני ענינים דמנוה לחלק משא"כ בעסיר דדי כשנתן לאחד : (כ) מיני אוכלין. ולא בגדים ואחרי דברים (כה) וס"ה משקה דפסיר דמי דשתייה בכלל אכילה (כו) וכן בני באחד אוכל ואחד משקה וכענין שיהיה

קלות ראש מועט שלא ישחקר וכל מעשיו יהו לב"ס עכ"ל : * חייב ללוח לחבירו וכו'. כמ"ל הכיח מן כדובלוי דאס בליה לעביר דבר סתות אי"ט ואל כזה ידי מלכות מנות וכן משמע כריעכ"א לוי גירבא אחת עס כנמרח. אכן ע"ס לא כדכיר דבר זה ונכון לומר כזה נכתב : * או של מיני אוכלים וכו'. כטורי אק ספתק אס שלח כ' מנות לאס עמי אס יכול להכנס לתרתי לקום שיטת מנות דגם הפני בכלל איז לרסרו ולקיים מתנות

שער הצינון
(יא) ס' פ"ט : (יב) מ"א עוד סוכ בשל כל ט' יס שאין אוכלין כשר בליה כשר אוליין כיה שלח יעשו שהוא סעודת פורים. ופנין לזס חלי לפי מנהג המקום : (יג) הכ"ס : (ד) פוסקים : (טו) מהר"ל וי"ט וכו' : (טז) א"ז בשם מהר"ל מפראג וגם כמ"א סוכר קן מעיקר סדון ועיין בא"ר שכן מוכת גם בת"ד : (יז) מלמד מדקי ונכר שטס וח"א : (יח) ע"ל וי"א : (יט) כן מלמד הח"א דלא דנכתבם מה"א דיאמר על הנסים ג"כ : (כ) עיין פ"ח : (כא) ע"ס : (כב) ע"ס : (כג) ע"ל וי"א : (כד) מ"א : (כה) פוסקים : (כו) גמרא :
41
2